

SLOVENSKI NAROD

Izjava vsak dan popoldne, izjemni nedelje in praznike. — Inzerati do 30 peti a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3.—, večji inzerati peti vrsta Din 4.—, Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8. — — — CELJE, Kocenova ulica 12. — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c. Tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — — —
Račun pri poštne Cerkovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

Znižanje najemnin ali stanovanjska zaščita

Veliko zborovanje ljubljanskih hišnih posestnikov — Samo prostovoljno znižanje najemnin more preprečiti zopetno uvedbo stanovanjske zaštite

Ljubljana, 1. aprila.

Ljubljanski Prvo društvo hišnih posestnikov je svoj 33. občni zbor sklicalo sicer v prostorno zeleno dvorano hotela Union, vendar je prišlo toliko članov, da je bila premajhna in so se morali preseliti v veliko dvorano, kjer so zasedli vse stole, mnogo jih je pa moralo tudi stati. Med posestniki je skoro polovica gospodinj in vsi skrbnih obrazov razpravljajo o stanovanjskem zakonu, kaj jim prinese, vidna je pa tudi še pred pričetkom splošna solidarnost, ki so jo zborovalci tudi tako očitno manifestirali s soglasnim sprejemom vseh poročil in resolucij. Hišni posestniki so jasno pokazali, da se zavedajo posledice splošne gospodarske krize in so zato pripravljeno znižati najemnine, kolikor je mogoče.

Ko je predsednik g. Ivan Frelih po otvoritvi pozdravil zastopnike društev hišnih posestnikov iz drugih mest, namreč predsednika Megliča iz Maribora, predsednika Gorjana in R. Marjerja iz Kranja, častnega člana Srečka Vokača iz Studenca pri Mariboru, podpredsednika Karla Gregoriča iz Celja, predsednika Matka Maloviča iz Novega mesta, tajnika Globočnika iz Trbiča, predsednika Formbacherja iz Kočevja, tajnika Omerza iz Trbovelj, odbornika Gorjana iz Jesenice in predsednika Kušlana iz Brezice, je v svojem obširnem poročilu med drugim ugotovil, da je število članov naraslo na 2033 posestnikov in posestnikov, spomnil se je pa tudi umrlih, ki so jih zborovalci počastili na obilnatem način.

V svojem referatu o namelih in delovanju društva je predsednik omenil, da je odbor dal članom nad 6000 brezplačnih informacij ter dosegel tudi prav znatne uspehe. Glede kuluka je odbor uspešno dosegel olajšavo, da bodo posestniki morali plačati v 2 letih toliko kot je bilo določeno za leto dni, vendar pa društvo ni zadovoljno z novo rešitvijo, ki namesto kuluka uvaža 25% cestno doklado. Tudi proti uvedbi taks za najemninke pogodbe društvo ugovarja, ker zakon prinaša nova bremena in zadržuje delo, predpisanih blazketov pa še ni. Ti blanketi naj bi bili v pravilni slovenščini, ker je v pogodbah važna vsaka besedica in morate vsi vsebinsko obe stranki točno razumeti. Novi zakon je tudi v nasprotju z drž. zakonom o taksah, ki dovoljuje, da so pogodbe pisarne ali ustne, vendar ima pa novi zakon to dobro stran, da so pogodbe sedaj mnogo cenejše, ker je bilo pri dosedanjih treba plačati 2% triletne najemnine, a zato je bilo tudi tako malo pisarnih pogodb.

Pri državnih davkih sicer ni olajšav, vendar pa tudi ni novih bremen, a banovinski svet je sicer soglasno sklenil odpraviti kuluk, zato je pa uvedena nova banovinska cestna doklada 25%, ki visoko presega dajatve za kuluk. Delajmo na to, da se odpravijo tudi občinski kuluki in okrajne cestne doklade. Dosedaj je bil kuluk v Ljubljani razdeljen na 10.000 oseb, enako visoko banovinsko cestno doklado bo pa moralo plačati le 5000 posestnikov. Zaradi tega vprašanja gre deputacija k banu.

Zelo zadovoljen je pa predsednik z delovanjem mestnega načelstva, ki posestnikom ni naložilo nikakih novih bremen in je zelo delalo v smislu interesov hišnih posestnikov. Gre nam predvsem za to, koliko plačamo, v drugi vrsti pa šele za to, za kakšno dela plačamo! Mestna občina je tudi znižala vodarino od 6 na 4% in gostščino od 9 na 7%, a tudi občinske doklade so se od 60% znižale na 50%, zato pa nimamo povoda napadati mestno občino, kar pa ne pomeni predsednikovega odnehanja iz umika, saj pazi na vse, čeprav je v občinskem svetu, kjer so bili tudi skoraj vsi njegovi predlogi in nasveti v korist hišnih posestnikov sprejeti. Mestna občina ni storila ničesar proti nam in le škoda, da že prej nismo bili v občinskem svetu!

Odbor je interveniral na najrazličnejših mestih v ogromnem številu primerov in tudi novi cestno-policijski red je ublažen po željah hišnih posestnikov.

Ko je občni zbor z aplavzom odobril predsednikovo poročilo, je poročal blagajnik svetnik Kmetič družbe g. Bukovica o finančnem stanju društva, ki je primerno ugodno, nato je bil pa na predlog preglednika g. Malisa soglasno sprejet absolutorij.

Pri volitvah so bili na predlog g. Avgusta Martiča soglasno izvoljeni v odbor dosedajni gg.: predsednik Ivan Frelih, podpreds. Jeglič Janko, blagajnik Bukovica Anton, kanonik Sušnik, dr. Josip Regali, dr. Lovro Požar, Makso Hrovatini, Simon Kmetec, Jernej Jelenič, Josip Bahovec, Franc Zemlja, Josip Olup in Rahne Josip za občino Moste ter Tribuč Josip za občino Vič, preglednika pa gg. Malis in Strniša. Tudi sklep, da ostane dosedanja članarina, je bil soglasen.

Najvažnejša točka dnevnega reda je bila pa poročilo

o stanovanjskem vprašanju in ureditvi najemnin

kjer je predsednik poudarjal, da so se vsem slojem izdatki zaradi padanja cen za polovico znižali, le hišni posestniki razen že navedenih ne doživljajo olajšav, ker so pravila in vzdrževanje hiš vedno enako draga. Zaradi najemnin so se pričele akcije in so bili tudi protestni shodi v Mariboru in Ljubljani, zlasti pa v Zagrebu. Pri stanovanjski anketi v Beogradu so bile razen organizacij najemnikov zastopana mesta in tudi inženjerske in trgovske ter druge zbornice, a vsi razen najemniških zastopnikov so bili proti zaščiti, zlasti pa beograjski zastopnik, ki je poudarjal, če najemniki z zaščito hočejo, da se rodi zopet korupcija in razpasejo pravde, a zastopnik Hipotekarne banke je opozarjal na usodno posledico stanovanjske zaštite, namreč na padec kredita, ko so novi posestniki zadolženi tudi za 70—80%. Edino zastopnik Ljubljane, ki je zastopal tudi Delavsko zbornico, je stavil predloge, ki jih baje misli ministru upoštevati Tako bi bil Slovenec prvi, ki je napravil prvi stanovanjski zakon na svetu še v Avstriji, in tudi zadnji bi bil Slovenec, če ministru sprejme omenjene predloge, ko druge države že likvidirajo zaščito.

Položaj pri nas

Po informacijah pri ministru socialne politike g. Pucelj misli ministru urediti najemnine za stare hiše na podlagi zlate paritete iz l. 1914., kar pa društvo odločno odklanja, ker so se razmere v teku 18 let od tedaj popolnoma izpremenile, hiše pa prezidale in modernizirale z največji stroški zlasti glede higijenskih zahtev, razen tega pa je sedaj tudi skoraj nemogoče ugotoviti tedanje najemnine, ker so se najemniki in tudi lastniki menjali in so celo pomrli.

Nadalje misli ministru, naj bi se hiše, ki so menjale lastnika od l. 1924 dalje, obrestovale le po 4%. Ves aparat pri tem bi bil silno težak in zaveda bi rodila le nove prepire in pravde. Končno namerava ministru znižati najemnine v novih hišah za 10%, kar pa ni izvedljivo, ker so mnogi lastniki že tudi po večkrat znižali najemnine in zato uredba ne more veljati splošno. O določenih odstotkih znižanja torej ne more biti govora, dokler se tudi obrestna mera ne zniža vsaj na 7%, ker sedaj zadolženi lastniki morajo plačevati po 12% in več obresti. Ministru mora misliti, da so se lastniki z zidanjem novih hiš žrtvovali in dali mnogo zaslužka delavstvu in obrtništvu, obenem so pa z novimi stavbami olajšali skrajno težko stanovanjsko budo. Zato si je vsakdo, kdor je bil mogel, postavil vsaj skromen dom in le tisti niso zidali, ki imajo že stara cenena stanovanja. (Pritrjevanje.) Kar se namerava raznega zakona tiče, je pa gotovo upravičljivo, da se pri obdavčenju računa tudi gospodarstvo stanovanje, ki nikakor ne sme stanovati zastoj.

Pojavljajo se tudi vesti o davčini na nezazidane parcele, ki je pa po pritiskih mariborskega predsednika g. Megliča na državni svet in po razsodbi državnega sveta dosega nezakonitost. Zaradi splošne krize in pa tudi zaradi strogega stavbnega reda itak ne bo mogel nikdo več zidati, podražila bi se pa zaradi nove davčine tudi zemljišča. Zgrešena je tudi misel na občinske takse na najemniške pogodbe.

Ministru ima pripravljene tri variante novega zakona, a predvsem želi in priporoča, da sami znižamo najemnine. To vam z najglobljejšim prepričanjem, da je najboljša in tudi za hišne lastnike najpametnejša, priporočila z vsem poudarkom tudi odbor. Boljše je, da sami znižamo najemnine, ker drugače dobimo zopet stanovanjsko zaščito. Če bi banovina urejala stanovanjska vprašanja, bi bilo še huje, saj vidimo, da imamo pri nas 70 odstotkov banovinskih doklad, sosedna banovina pa le 25 odstotkov, ostale pa z večino še manj. Odbor je torej sklenil in pokazal neobvezno tudi ministru za socialno politiko naslednje predloge, ki jih je tudi Zveza društev hišnih posestnikov na večerjini seji soglasno sklenila.

Najemnina za eno sobo s kuhinjo in pritliklinami naj mesečno znaša od 200 do 400 Din, a gostščino in vodarino in drugo naj bi plačeval najemnik. Najvišja najemnina je seveda računjena za stanovanje s parketom, elektriko, angleškimi stranišči in z lepo lego v centru ali njegovi bližini. Za dve sobi naj bi bila najemnina od 400 do 800 Din, a kopalnica naj bi se računala posebej 100 do 200 Din, vse drugo pa kakor pri enosobnih stanovanjih. Za tri sobe naj bi plačevali najemniki 700 do 1200 Din, razen tega pa posebej kopalnico in omenjene doklade. Za stanovanja nad treh sob naj lastniki določijo najemnine z najemniki z vo uvidevanostjo položaja. Predsednik je

opozarjal, da tudi posamezne ulice v centru mesta niso izjema. Kdor bo pač predrag z večjimi stanovanji, jih ne bo mogel oddati in bo prisiljen znižati najemnine.

Kar se pa trgovskih in obrtniških lokalov tiče, jih je itak še preveč in jih ne treba pričeti prezidavati v stanovanja, še sedaj je pa društvo večkrat posredovalo v posameznih premerih.

Te najemnine so sprejemljive tudi za lastnike, moralna dolžnost njih pa je, da pokažejo dobro voljo in čut do svojega bližnjega ter se teh določil društva drže vsi člani in tudi sočlani.

Tudi razsodišče za spore med lastniki in najemniki lahko ustanovi banska uprava, pri občni naj bi kar poklicni sodnik skušal mirno pobotati stranke.

Pri debati je g. Pokorn priporočal, naj bi se zadolženim posestnikom znižali davki, a predsednik ga je umestno zavrnil, da trgovci prodaja blago po isti ceni, če je zadolžen ali bogat, pač naj se pa zniža obrestna mera.

Cevlarski mojster Kos je primerjal cene živin, ki so mnogo višje kakor zlata pariteta leta 1914.

Soboljarski mojster g. Rošak je med drugim prav ostro napadel Trboveljske premogokopno družbo, češ da je predrag premog, a predsednik g. Frelih ga je energično zavrnil ter opozoril, da bi bil s stanovanjsko zaščito najbolj prizadet obrtnik.

G. dr. Regali je opozarjal, da je bil odbor vedno zoper zaščito in da so predlagane najemnine le ravnanje cene, ki se pa seveda lahko pravilno zvišajo pri novih hišah, ker je lift, centralna kurjava ali pa celo izpraznilne in hladilne naprave, vendar pa tudi pri zvišanih najemninah ne sme priti do razrastov in pretiravanj. Sme namreč v manjšini in zato sami predlagamo znižanje najemnin, ker drugače gotovo dobimo zaščito. Poravnajmo se z lepa s najemniki in znižajmo pretirane najemnine. Davek na nezazidane parcele je nemogoč, ker ne moremo plačevati davka od zemljiških rent, ki jih faktično ni.

G. Mihelič se je strinjal s sporazumom in konstatiral, da bi bila stanovanja takej za polovico cenejša, če bi se znižala obrestna mera.

Ko je predsednik Frelih še enkrat opominjal člane, da je sklep odbora za vse obvezen in se ga bo držal tudi sam do skrajnih meja, so bili predlogi odbora soglasno sprejeti, nato je pa predsednik prečital resolucije, ki jih je odbor prav tako soglasno sprejel. Ko je predsednik naznanil, da bo resolucije posebna deputacija danes izposlala g. banu ter ministru g. Pucelj ter poslancem, je pozval zborovalce, naj vplivajo na vse tovariše v smislu sklepov, kar bo tudi lastnikom koristilo, čeprav bodo dobili manj najemnine, nato so se pa zborovalci mirno razšli, zavedajoč se velike svoje odgovornosti za splošno olajšanje težkih časov.

Resolucije

sprejete na občnem zboru delegatov Pokrajinske zveze hišnih posestnikov za Slovenijo v Ljubljani in zboru Prvega društva hišnih posestnikov v Ljubljani.

I.
Ugotavljamo, da je stanovanjska zaščita trajala 13 let in da ni opravila pomanjkanje stanovanj, pač pa je bila ta zaščita na splošno škoda vsemu narodnemu gospodarstvu, zlasti obrti, industriji in trgovini ter je uničila mnogo narodnega premoženja. Kakor hitro pa je bila ukinitvena omejitev stanovanj, se je pričelo nenavadno živahno stavbeno gibanje in se je samo v Ljubljani nazadlo okrog 1000 novih hiš in s tem je sedaj na razpolago vsakomur zadosti stanovanj na izbiro. Mnogo se je zidalo tudi v predmestnih občinah Moste in Vič in je tam dobili zadosti stanovanj po primerno nizkih najemninah. Popravilo se so stare hiše, kar je dalo zaslužka raznim stanovom, ker so se vse najemnine porabile za davke in doklade ter za vsakovrstne investicije in reparature.

Pa tudi v Mariboru, Celju in drugih naših večjih krajih in mestih se je mnogo zidalo in ni nikjer pomanjkanja stanovanj, pač pa je nastopilo že pomanjkanje najemnikov, ker v nekaterih krajih stoji stanovanja po več mesecev prazna in jih ni mogoče oddati za nobeno ceno. Tudi se prebivalstvo ni nikjer tako pomnožilo, da bi vsled tega primanjkovalo stanovanj, ker se je več nazadalo kakor pa je procentualno naraslo prebivalstvo.

II.
Ker se zahteva in govori o ponovni stanovanjski zaščiti, ki se jo utemeljuje s tem, da so vse življenjske potrebščine padle, vsled česar so se razen najemnin znižale tudi vse cene. Hišnim posestnikom so niso davčna bremena skoro nikjer znižala, pač pa so se uvedle celo nove doklade, kakor 35% banovinska doklada, ki jo posestniki za časa oblasti nismo plačevali, dalje se je uvedel v celi banovini kuluk, ki znese najmanj 10% direktnega davka, letos je uvedena še novo 25% cestna doklada, v Ljub-

ljani smo lani dobili okrajno cestno doklado, ki znaša 13% in ki je preje nismo nikoli plačevali. Pri tem povdarjamo, da bomo morali hišni posestniki celo leto 1932 plačevati zgradarino z dokladami vred od prejšnjih najemnin in diferenco iz svojega doplačevanja. Nadalje se stroški za vzdrževanje in popravilo hiš niso prav nič znižali in moramo še vedno plačevati visoke stroške za izvršena dela v hišah. Marsikdo je plačeval nizko najemnino za časa stanovanjske zaštite in s tem toliko prihranil, da si je sezidal novo hišo na račun prejšnjega najemnodajalca. Če so se druge življenjske potrebščine znižale, se ne more to trdit za hišne posestnike. Zlasti se niso znižale obresti za posojila, nasprotno so se v več slučajih celo povišale in ker so skoro vsi posestniki zelo zadolženi, je nuja potreba znižanje obresti za posojila.

III.
V slučaju, da se uvede ponovno stanovanjska zaščita za najemnike, bodo oni, ki imajo denar in so nameravali staviti lastne hiše, naložili svoj denar na visoke obresti in bodo raje stanovali poceni na račun hišnega lastnika. Ničje ne bo potem tako nepreudaren, da bi si za drag denar zidal hišo, ko lahko za malo najemnino stanuje v tuji hiši na račun nižnjega posestnika. In ker nihče ne bo gradil stanovanjskih hiš, ne bodo imeli zaslužka podjetniki, obrtniki, delavci in brezposelnost bo še veliko večja, kar gotovo ne more biti v interesu države. Oum najemnikom, ki so dosedaj plačevali večja in draga stanovanja po obsegu svojih dohodkov, moramo le priporočati, da si oskrbe svojim razmeram primerna manjša in cenejša stanovanja. Ves gospodarski življenj danes trpi na posledicah denarne gospodarske krize in tej krizi naj se prilagodi tudi najemniki, vpoštevajoč svoje dohodek in izdatke.

IV.
Za nove hiše se stanovanjska zaščita ne sme uveljaviti radi tega, ker je bilo lastnikom novih hiš z zakonom zagotovljeno, da te nove hiše ne bodo prišle pod zaščito. Če bi se jim sedaj to zakonito pravico odvzelo, potem ne bo hotel nihče več zidati in s tem bo prenehala vsaka stavbena podjetnost. Če bi se pa upeljala zaščita samo za stare hiše, potem bi se vsi najemniki hoteli preseliti v stare hiše, ker bi bile najemnine v starih hišah mnogo nižje kakor pa v novih. Vsi tedaj je absolutno potrebna, da se niti za stare, niti za nove hiše ne uvaža stanovanjska zaščita, ki se ni nikjer obnesla in so jo začeli celo v socialistični Nemčiji s hitrom skokom likvidirati in odpravljati.

Za časa stanovanjske zaštite je bilo nevezdržno razmerje med posestniki in najemniki, bilo je na tisoče tožb in preprirov. Če se naj sedaj hišnim lastnikom vzame pravice, bi zopet nastale prejšnje žalostne in nevezdržne razmere, ki bi se jih težko dalo ponovno odpraviti. Po prestatku stanovanjske zaštite pa je nastalo dobro razmerje med hišnimi lastniki in najemniki.

V.
Pozdravljamo ustanovitve gospodarskega sveta, ki bo gotovo mnogo koristnega napravil in po možnosti odpravil največje težkoče sedanje gospodarske krize. Zato je neobhodno potrebno, da se ta nova važna korporacija v najkrajšem času uveljavi in prične s svojim delovanjem. Preden se napravi in izda kakšna stanovanjska zaščita, se mora vsakomur o tem važnem vprašanju posvetovati in staviti predloge gospodarski svet.

VI.
Ker nas je iznenadila uvedba 25 odstotne banovinske doklade, upravičeno pričakujemo, da se bo sedaj razen banovinskega ukinit tudi občinski kuluk in okrajne cestne doklade, ker drugače bi bili posestniki preveč obremenjeni, ker bo od kuluka oproščenih na tisoče dosedanjih obveznikov.

VII.
Pris'no sklepanje najemnih pogodb in izdajanje potrdil za najemnine, smatramo za čisto neprilumno, kar bo dovedlo do nestetih pomanjkljivosti in pisarij. Dokler se pa te takse ne odpravijo, naj se dovoli, da

se koleke za plačilo najemnin prilepijo na posebne knjižice, ki jih imajo najemniki itak v rokah.

VIII.
Odklanjamo v polnem obsegu načrt stanovanjske zaštite kakor so ga objavili nekateri časopisi. Zlata pariteta za stare hiše na podlagi najemnin iz l. 1914. je popolnoma nemogoča, ker so se tekom 18 let hiše tako spremenile, prezidale in popravile, da je takratna podlaga za sedanje najemnine nemogoča. To bi dovedlo do nesteto sporov in pravi, ker bi se pravo stanje večkrat ne moglo ugotoviti. Da bi se za nove hiše dovolilo samo 6 odstotno obrestovanje, je nemogoče, ker morajo lastniki teh stavb plačevati 8 do 10 odstotne obresti in bi pri tako nizkem obrestovanju večina posestnikov propadla ter bi hiše ostale denarnim zavodom, kar bi jim bilo tudi v veliko breme. Istotako je nemogoče splošno znižanje najemnin za gotov odstotek, ker je veliko posestnikov že večkrat znižalo najemnine, kar bi moralo sedaj tudi ponovno storiti. Tudi moramo ugovarjati proti nameravani davčini na nezazidane parcele, ker bi se s tem stavbišča samo podražila in oviralo stavbeno gibanje ter končno v sedanji krizi ne bi dobiti kupcev za nezazidane parcele in bi lastniki teh parcel izgubili ves vložen denar. Istotako ugovarjamo visokim občinskim taksam za najemne pogodbe, ker se bodo s tem stanovanja samo podražila. Na eni strani se boče najemnine znižati, na drugi strani pa se hišnim lastnikom od časa do časa nalagajo nova bremena. Če se boče doseči nizke najemnine, potem je najnost poskrbeti za to, da se bremena hišnim posestnikom zmanjšajo in ne povečajo.

IX.
Dasiravno se položaj hišnih posestnikov ni zboljšal oziroma so dajatve kakor cena za popravila ostala nespremenjena, odnosno celo povečana, vendar pokazano v sedanjih težkih casih pripravljenost, da se najemnine primerno uredi in znižajo v primeru, če ne odgovorjajo najemninam za slična druga stanovanja. Zato predlagamo, da od 1. maja 1932 veljajo za hišne posestnike v Ljubljani oziroma tudi v drugih mestih spodaj navedene najemnine. Za stanovanje ene sobe, kuhinje in pritlikline 200 do 400 Din, za stanovanje dveh sob, kuhinje in pritlikline 400 do 800 Din, za stanovanje treh sob, kuhinje in pritlikline 700 do 1200 Din. Za kopalnico bi se posebej računalo 100 do 200 Din, ker kopalnice stavbo zelo podraže in stane kopalnica skoro toliko kakor ena soba. Vrh tega bi najemniki še plačevali v Ljubljani vodarino, gostščino in kanalsko pristojbino, katere pristojbine pobirajo hišni lastniki za mestno občino.

X.
Kot dodatek k resolucijam je bil že pri zborovanju delegatov Zveze društev hišnih posestnikov sprejet predlog g. dr. Vidica, naj se pri najemninah ne dovoli junktim z znižanjem uradniških plač, ter protest g. dr. Požarja proti sklepu najemnikov v Mariboru, da bodo l. aprila najemniki samostalno določili najemnine.

Deputacija pri banu

Deputacija Zveze društev hišnih posestnikov za dravsko banovino pod vodstvom predsednika g. Ivana Freliha se je davi ob 11. zglasila pri banu g. dr. Dragu Marušiču ter mu izročila resolucije sprejete na večerjanskem občnem zboru Zveze in sinočnem zboru ljubljanskega društva. G. ban je bil o vseh sklopeh iz podrobno poučen ter je izrazil svoje zadovoljstvo, da so hišni posestniki sami pokazali toliko uvidenosti in da so pripravljani sami znižati previseke najemnine. Izrazil je upanje, da se bo zaveda vsaj v naši banovini uredila sporazumnim polom in bi bilo treba samo za posamezne spore konstituirati posebno razsodišče. Obnem je pa g. ban priznal, da znižanje in ureditev ne more biti splošna, temveč za vsako stanovanje prilikam primerna.

Opozorilo državnim upokojencem

Zaradi izvajanja novih predpisov o draginskih dokladah se bo nakazilo pokojninskih prejemkov zavleklo

Beograd, 1. aprila. AA. Odsek glavnih državne blaginjske opozarja upokojence, da zaradi izvajanja novih določb o draginskih dokladah neki upokojenci ne bodo prejeli svoje pokojnine 1. aprila, marveč 2. ali 3. Zato se ni treba zglašiti pri glavni državni blaginjski, marveč naj počakajo doma na pošto nakaznico.

Nekateri upokojenci pa bodo prejeli svoje prejemke v dveh obrokih. Ako prejmejo prvi obrok, naj počakajo še par dni na pošto nakaznico z drugim obrokom.

Upokojenci, ki so v svojih prijavah potrdili, da imajo večji dohodek od Din 2500, poleg pokojnine ne bodo prejeli osebne in rodbinske doklade, ker jim ta doklada po čl. 25 uredb o draginskih dokladah št. 11.330-1-32 ne priče.

Vsem tistim upokojencem, ki na podlagi navedbe št. 75.500-1-31 z dne 27. 10. 1931 niso predložili prijave za osebne in rodbinske doklade, ne bodo poleg pokojnine dostavljene osebne ali rodbinske doklade, ker se smatra, da so se s tem, da niso predložili prijave, odrekli pravici na te doklade.

Opozarjajo se upokojenci, ki so v svojih prijavah navedli kakršnekoli dohodek, ki pa istočasno niso predložili potrebnih dokazil, da to store, ker se jim sicer prihodnji mesec ustavi izplačilo osebnih in rodbinskih doklad.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 2278.48—2289.84, Berlin 1337.99—1348.75, Bruselj 787.38 do 791.32, Curih 1094.35—1099.85, London 213.95—215.55, Newyork ček 5608.44 do 5636.70, Pariz 221.82—222.94, Praga 167.15 do 168.01, Trst 281.17—283.57.

Čuvar našega morja

I. redni občni zbor krajevnega odbora Jadranske Straže v Ljubljani

Ljubljana, 1. aprila.

Globoko je zasidrana ljubezen do morja med nami in živo se zavedamo, kako velika pomena je za naše narodno življenje naš Jadranski, kar nam je tudi prav lepo pokazal I. redni občni zbor krajevnega odbora Jadranske Straže, ki je bil snovi v kolodvorski restavraciji.

Udeležba je bila častna in predsednik g. J. Pogačnik je poleg številnih naložbenikov lahko tudi pozdravil g. senatorja dr. V. Rožiča, Predsednik občnega odbora g. podban dr. Pirkmajer je opravičil odsotnost, občinski odbor je pa bil zastopan po številnih članih.

Čeprav se je ustanovil krajevni odbor šele lani poleti, je vendar predsednik lahko podal izredno lepo poročilo o plodovitem delu in je ugotovil, da si je organizacija priborila v polni meri pravico do obstanka in je zavzela vidno mesto med nacionalnimi in kulturnimi organizacijami.

Toplo se je zahvaljeval vsem sodelavcem, zlasti pa sodelavkam, ki so pripomogle, da je prireditev »Revija narodnih noč« dosegla tako lep uspeh.

Omenjal je, da je krajevni odbor sodeloval z vso vno pri pripravi za slavnostno akademijo JS, ki bo jutri ob priliki 10-letnice občnega odbora. Spominjal se je ustanovitve J. Bikančiča in pozval prisotne, da počaste njegov spomin.

Delovanje odbora je orisal pregledno in podrobno tajnik g. Iv. Legat, iz njegovega poročila je razvidno, s kakšno ljubeznijo in elanom se je novi odbor oprijel dela, saj so začeli popolnoma iz nič in so bili do prireditve, ki je uspešna nad vse pričakovanje, navezani le na pomoč občnega odbora. V začetku niso imeli ne sredstev in ne lokala. Oktobra so pa dobili lep poslovni lokal v palači Pokojniškega zavoda. Gmota stanje je zdaj že zadovoljivo.

V kratki dobi so imeli 12 plenarnih sej, 8 sej prireditvenega odbora, prejeli so 173 dopisov, poslali pa 4500. Že te številke dokazujejo, da je bil odbor res agilen. Mnogo so tudi storili v propagandnem pogledu.

Novembra so priredili v »Zvezdi« lep družabni večer s predavanjem, v januarju je pa bila omenjena revija narodnih noč v Unionu. Namen te prireditve je predvsem zainteresirati širše sloje za naše lepo morje in pomorski pokret. Ta prireditev je že tradicionalna, prej jo je prirejal občinski odbor. Po programu in izvedbi letošnja ni nič zaostajala za prejšnjimi.

Na zadnji seji so sklenili, da prirede propagandni članski izlet v Šibenik ob binkošti. Izlet pripravlja poseben odsek s poštvovalnim g. prof. Sičen na čelu. Občinski odbor je priredil še dva takšna izleta s popolnim moralnim uspehom. Pokazalo se je, da so takšni izleti najboljša propaganda za naš pomorski pokret.

Ce pomislimo, da krajevni odbor ne obstaja še niti leto dni, je število vsega članstva 664 vsekakor najlepši uspeh.

Krajevni odbor namerava tudi ustanoviti mornariški odsek, v katerem bi naj sodelovali vsi naši bivši mornarji. KO se je ude-

leževal po svojih odposlancih vseh važnejših prireditvah in javnih svečanostih.

Tajnik je končno z zadovoljstvom ugotovil, da je led prebit ter je bodočnost krajevnega odbora zagotovljena.

Zelo poučno in izčrpno poročilo je podal tudi blagajnik g. dr. Z. Jeglič. Ni poročal le o izključno blagajniških zadevah, temveč o vsem, kar se jih tiče. Blagajniškega dela pa prav za prav do letos ni bilo, ker je bil odbor od začetka brez vseh sredstev ter se je gmotno osamosvojil šele po dobri uspehi prireditvi. Zato se nanaša blagajniško poročilo prav za prav le na zadnje 3 mesece.

Vsega denarnega prometa je bilo za to kratko dobo mnogo, 327.000 Din. Od članarine odbor nima posebnih dohodkov, ker pripada v smislu pravil 35% zneska občnemu in 35% izvršnemu odboru. Prebitek znaša nad 17.000 Din. Članarine so nabrali 14.053 Din. Od dohodka prireditve so darovali za pomožno akcijo 5000 Din.

Blagajnik je končno predlagal, da izreče upravni odbor zahvalo inkasantom in uslužbenki za zgledno marljivost. Zahvaljeval se je tudi občnemu odboru za naklonenost ter podporo. Izrazil je upanje, da bo število članstva kmalu naraslo na 1000, treba pa je, da se širša javnost zaveda velikega pomena JS kot pomorske nacionalno-obrambene organizacije. Sorodne organizacije so skoraj po vseh evropskih državah, izrednega pomena je pa takšna organizacija pri nas.

Za nadzorni odbor je poročal g. Bahovec ter predlagal razrešnico upravnemu odboru, glede pohvale osebju in nagrade je pa soglašal z blagajnikom.

Ko je bil soglasno sprejet predlog za absolutorij, je bil izvoljen naslednji odbor, ki je z malimi izpremenbami prejšnji: predsednik g. J. Pogačnik in odborniki gg.: Božič, Catar, dr. Z. Jeglič, direktor Jug. pokrovnik A. Kilar, A. Kos, Iv. Legat, Fr. Pristou, A. Verbič, C. Majcen, prof. Marjanovič, prof. Sičen in Fr. Zemljica; v nadzorni odbor pa gg.: J. Bahovec, D. Šebenik, J. Pirc, L. Stant in M. Hribernik.

Predsednik se je zahvalil za ponovno izvolitev in pozval tovariše, da ga podpirajo pri delu.

O propagandnem izletu je poročal g. prof. Sičen. Opisal je lep program ter tako navdušil prisotne za lepo zasnovani izlet na naše krasno morje, da se ga bodo gotovo polnoštevilno udeležili. Cena za 5-dnevni izlet z vožnjo in vso preskrbo je pa tudi tako nizka, da gotovo ne more nobena družba prirediti cenejšega potovanja — namreč 900 Din.

Izvolili so še delegate v občinski odbor, gg.: direktorja Juga, prof. Sičen, predsednika Pogačnika in A. Verbiča.

Pri raznoterostih je predsednik opozarjal še na slavnostno akademijo, na kateri bo imel slavnostno besedo g. senator dr. Rožič.

G. senator dr. Rožič je še predlagal, kaj bi se naj storilo glede književne propagande, nakar je predsednik zaključil občni zbor vzpodbujajoč sodelavce k delu.

naše pšenice. (Izjava Privilegirane izvozne družbe — glej beograjsko »Politiko« — pa tudi »Slovenca« z dne 22. t. m.)

Kaj bomo počeli s tem blagom? Dajmo ga vsaj delno našim ljudem. Saj ni treba same moke Ogg, vsaj krušno moko dajte. In končno tudi zastoj ni treba. V brezposelnosti in pasivne kraje je naj da Prizad po ceni, za katero jo prodajo v tujino. (To bi vsaj lahko zaslužili!) Železniška uprava pa naj da brezplačen prevoz — pa bodo imeli na Jesenicah, v Hrastniku, v Mostah, na Vrhniki, v Rušah, Storeh, na Muti — pa v Bosni in Hercegovini, v Paračini, v Varcu in Zenici — kruha, tečnega kruha.

Saj vendar ne bomo sledili ameriškega zgledu, da bi kurili ali gnojili s pšenico? In bolje je, da se dobi 50 Din za 100 kg. kakor nič. Merodajni faktorji naj store svojo dolžnost — tudi predlog ljubljanske Delavske zbornice na zgoraj omenjeni kovinarski anketi gre v tem smislu.

Saj je brezposelnost delavcev vendar še vedno človeški! Dajmo mu zato pošteno hrano, poštenega jela in tečnega — zlasti ako ga imamo na preostanek. Mesto koruze — vsaj krušno moko in nekaj bele za kuhno. Se je čas, da se to stori. Cv. K.

Razmere na Gradu

Ne samo za Bežigradom tonejo v blatu, temveč tudi na Grajski planoti stojimo pred vesoljnim potopom. Ljudje gazijo sredi planote blato, da je človeka groza, če jih gleda. Kjer ni treba, led in sneg odstranijo, kjer bi bilo pa to nujno potrebno, se ne stori. Po poti do javnega stranišča na zahodni strani bi se moral peljati s čolnom, sicer si v nevarnosti, da utoneš.

Enako se nam godi z novim vodovodom. Kar na lepem se ti voda ustavi, potem jo pa išči, kjer bočeš, ali pa pojdi po njo na Osle. Niti vode siromaki na Gradu nimajo vedno na razpolago. Zanima nas tudi, kako to, da je nam hišna uprava zapisala na listke po zaporednem redu čistilni pipe, čeprav voda ne teče vedno iz njih. Čudno je le, da še več otrok ne zboli v takih razmerah.

Električna luč je gorela sred zime do pol 5. junija, potem je pa ugasnila, čeprav je vladala še prava egiptovska tema, da si se moral loviti in paziti, da ne padeš ali utoneš. Zdaj pa, ko je ob 6. že dan, gori dostikrat tudi do pol 7. V polnem času je večkrat sijalo sonce, pa so luči še vedno gorele. Oblike in posteljnino smemo slepati samo nekaj ur na dan in gorje ti, če jo slepaš malo prej ali pozneje; takoj te pokličejo na odgovor. Oči merodajnih gospodov, ozrite se včasih tudi k nam gori na Grad!

Prizadeti.

Jutri zvečer vsi na slavnostno AKADEMIJO „JADRANSKE STRAŽE“ v Union ob 20. uri!

Pregled motornih vozil

Uprava policije objavlja, da se vrši naknadni redni letni pregled motornih vozil za Ljubljano in okolico dne 5. in 6. aprila t. l. obakrat ob 9. in 14. uri v Ljubljani na Celovski c. 38 (garaža Triumph auto) po običajnem vrstnem redu. Uprava policije pozivlja lastnike motornih vozil, ki jih doslej še niso pripeljali h komisijem pregledu, ker so imeli leta morda v popravilu ali na potovanju ali jih niso mogli pripeljati vstred zasmejenih cest, naj jih pripravijo in pripeljejo sigurno dne 5. in 6. aprila 1932 k pregledu, kjer se bo obenem tudi zamenjalo in plombiralo evidenčne tablice.

Uprava policije opozarja, da je to poslednji letni redni pregled za 1932 l. Po tem pregledu bo vsaka voznja z evid. tablico iz leta 1931 prepovedana. Proti prekršnikom se bo postopalo po ministrski naredbi za zasledbo javnih cest in prometa na njih Ur. l. št. 273-64 iz leta 1929 obenem pa se jim bo odvzelo neveljavne evidenčne tablice za 1931 in zablaznijo vsako nadaljnjo vožnjo z nepregledanim vozilom.

Oni lastniki vozil, ki bi eventualno prosili za naknadni pregled svojih motornih vozil, bodo morali plačati, v smislu banovinskih predpisov, dvojno takso za pregled (2krat 60 Din za vsak avtomobil, odnosno 2krat 30 za vsako motorno kolo) in kriti tudi druge eventualne stroške komisije, ki bi se na poziv stranke morala sestati.

Opozarja se istodobno lastnike motornih vozil, da je v njih lastnem interesu, da oddajo stare evidenčne tablice na Upravi policije soka št. 16. II. nastropje v kolikor to še niso storili, ker je po obstoječih predpisih lastnik evidenčne tablice, dokler je ne odda oblasti, odgovoren tudi za zlorabe, ki bi se z neoddanimi tablicami kadarkoli vršile.

Iz Celja

— c Razglas. Celjsko mestno načelstvo razglasi: Kr. banska uprava dravske banovine v Ljubljani je z odlokom od 15. XI. 1932, odobrila nov vodovodni red za mesto Celje, ki je bil sklenjen v seji tukajšnje občinske uprave dne 27. XI. 1931. Ta vodovodni red je bil občanom razpoložen na vpogled v času od 15. do vključno 29. XII. 1931 pri tehničnem oddelku mestnega načelstva celjskega. Vodovod po novem vodovodnem redu bo mestna občina začela pobirati s 1. IV. 1932.

— c Celjani in tudi okoličani iz bližnje ter daljne okolice imajo te dni svojo tiho senzacijo v osebi znanega grafologa g. Karmaha, ki je po daljšem odmoru zopet obiskal naše mesto. Pač znamenje sedanjega časa, da se ljudje počasi zanimajo za svojo negotovo bodočnost.

Ervine Wrischerjeve stoti nastop

Pomemben jubilej izredno nadarjene in marljive članice Sentjakobskega gledališkega odra

Ljubljana, 1. aprila.

Jutri proslavi prvakinja Sentjakobskega gledališkega odra gđ. Ervina Wrischerjeva svoj stoti nastop z glavno žensko vlogo v Dreyenjevji drami »Ljubezen sedemnajstletnega« kot Erika pl. Gellenshoffen. — Ervina Wrischerjeva se je začela udeleževati na dramskem polju l. 1926. pri dramski sekciji JNAD Jadrani, ko je kot slušateljica filozofske fakultete stopila v akademske vrste. Toda takoj v začetku sezone 1928-29 jo je pridobil za se Sentjakobski oder, kjer se je presenetljivo naglo razvila

v prvovrstno igralko. Prvič je nastopila na Sentjakobskem odru 2. okt. 1928 kot Pepi na v Kraigherjevji drami »Skoljka« in že tedaj se je pokazalo, da je Ervina Wrischerjeva izrazit dramski talent. Kritika je takoj opozorila vse merodajne činitele na mlado igralko. V skrbnih rokah režiserja narodnega gledališča g. Skrbinskega Milana in režiserjev Sentjakobskega odra je Wrischerjeva z vsako novo vlogo žela uspeh za uspehom. Ob priliki gostovanja Sentjakobskega odra v ljubljanski drami z Molnarjevo anekdotno »Igra v gradu« in Kraigherjevo dramo »Skoljka« je gledališka kritika podčrtala njene izredne sposobnosti in enodušno ugotovila, da je Wrischerjeva naraven dramski talent.

Wrischerjeva je bila neumorna igralka, zaposlena v vsaki novi stvari tako, da je ob zaključku sezone 1928-29 absolvirala že 48 predstav. Najbolj se ji prilagajo psihološko problematične vloge tihih žensk, ki mnogo trpe. Tako je nedvomno dosegla največji uspeh kot Francoise v Fraundejevji drami »Grožnja« in v Bernsteinovi drami »Tate kot Marija Luiza. S tema izrednimi kreacijama bi igralka lahko mirno nastopila na vsakem poklicnem odru in z njima zmaga na celi erti. Prav tako sta odlični njene kreacije Cora An v Wallacejevji drami »Čarodej« in Olga Nikolaevna v Andrejevji drami »Dnvi našega življenja«. V vseh vlogah se odlikuje Wrischerjeva z izrednim šarmom, eleganco in temperamentom. Kdor jo je videl kot Annie v »Igru v gradu« ali v »Sedem njegovih grehov« kot zapeljivo gospo Seewaldovo, je ne more zlopa pozabiti.

V vseh njenih vlogah se očituje silna volja in stremljenje, da bi podala svojo vlogo čim boljše. Pri vsaki vlogi se skuša poglabiti sama v sebi kar najbolj in ustvariti osebnosti iz lastnega jaza, iz lastnega doživlja. Wrischerjeva ne igra, ona doživlja. Že dolgo ni več diletantka. V kratki dobi svojega dramskega udejstvovanja je nastupirala in odigrala preko 40 vlog: Jacinto v Cankarjevem »Pohujanju v dolini šentflorjanski«, Doloroso v Zagarjevji »Zaroki«, Ingeborg v Goetzevi komediji »Ingeborg«, lady Aleksandra v Knoblauchovi komediji »Faune«, Sabino v Fuldovi komediji »Ognjeniki«, Ado pl. Geldern v ljubljenski komediji »Prinček«, lady Wauley v komediji »Kraljeva visokost«, kratjico v mladinski igri »Snegulčica in skratje«, Mileno Rajakovičovo v »Pred poroko«, plesalko Ivico v »Svetimiki« itd.

Vsaka stvar, v kateri nastopi Wrischerjeva, pomeni že pol uspeha. Pridobila si je že velik krog čestitelj svoje izredne nadarjenosti in marljivosti.

V soboto torej proslavlja naša Ervina svoj stoti nastop. Kdor pozna teatersko življenje, zlasti na diletantskih odrih, bo znal ceniti vso poštovanost, ljubezen in vse napore naše jubilatke. In če bo kdo kdaj pisal zgodovino naših diletantskih odrov, bo moral na častnem mestu omeniti Wrischer Ervino. Ob tem lepem jubileju želimo vsi prijatelji in čestilci umetniški poštovanosti in idealni kulturni delavci še mnogo uspehov in ji k jubileju iskreno čestitajo.

Pred volitvami je govoril predsednik Zveze obrtnih zadrug g. Josip Rebek, ki je povdarjal, da je v organizaciji premalo podviga in to je vzrok nazadovanja članstva. Uspeh v finančnem pogledu in nazadovanje članov je naravnost porazno. V bolniški blagajni samostojnih obrtnikov je včlanjen komaj en odstotek vseh obrtnikov in z dohodki teh je težko kriti breme, ki jih nalaga blagajna. Predlagal je, da se v novi odbor pritegnejo agilni ljudje, pravila naj se pa spremenijo v toliko, da bi se vsako leto volila polovica novih odbornikov, druga polovica bi pa lahko ostala stara.

Po kratkem odmoru so sledile volitve in je bil izvoljen naslednji odbor: Ivan Kersnič, Ivan Letner, Filip Pristou, Alojzij Erjavc, Josip Rebek, Ivan Kosce, Maks Ilanc, Stanko Kesele, X. Gorupce, Fran Iglič, Ludvik Černe ml. in Fran Kunc. Namestniki: Anton Zigon, Kralj in Molk, pregledniki računov Ivan Rorman, Aleksander Gjud in Eber ter namestniki Lovrenc Lekše, Fran Reiser in Anton Zupančič.

Beležnica

Koledar.

Danes: Petek, 1. aprila, katoličani: Huga, Mutimir, Melita; pravoslavni: 19. marca.

Današnje prireditve.

Kino Matica: Izlet v življenje. Kino Ideal: Za dolžino noke. ZKD: predavanje dr. Mihaleka ob 20.15 v Kazini I. nadstropje.

ZKD: »Pot k slavi« ob 14.30 v kinu Matici. Cebelarско društvo, predavanje dr. Phil. lipsa iz Amerike ob 20. v restavraciji Zvezda.

Dežurne lekarne.

Danes: Sušnik, Marjtin trg 5. in Kuralt, Gosposvetska cesta 10.

Iz Novega mesta

— Program koncerta sokolskega salonskega orkestra vsebuje med drugimi zanimivimi točkami še Verdievo veliko fantazijo iz opere »Aida« in Halejevo »Zl. dvokce. Komorni pihalni trio nam zaigra Bethovnov trlo v C duru Allegro Adagio; Mysliweckov trlo v B duru Allegro sostenuto in moderny Rorichov trio Menuet, Preludij. Upati je, da se bomo Novomeščani dostojno oddolžili našemu priznanemu sokolskemu orkestru s polnoštevilnim obiskom.

Nedeljski lovci.

Nedeljski lovec vidi zajca in takoj pomeri nanj, rekoč:

— Tako, dolgoouhec, zdaj pa le brž napravi oporoko. — Bum, zadoni strel, zajček pa teče naprej.

— Vidiš, pravi tovariš nedeljskemu lovcu. — Zajček te je ubogal le pogledi, kako urno teče k notarju.

DOBRO PRIPOROČILO

Če hočete dobiti v mojem gledališču službo, morate dokazati, da ste sposobni za igralski poklic. Dali ste mi pa samo izreke iz novin o obravnavi v zadevi pretepa v gostilni.

— Gospod ravnatelj, kar prečitajte iz poročila odstavek o meni: Pretepa obtoženi se je zagovarjal pred so-

Besedo imajo naši čitatelji

Drevoredi in parki

Piše se nam: Zadnjo soboto smo čitali v našem listu, kaj namerava ljubljanska mestna občina novega napraviti glede okrasitve mesta. Vse prav, da se napravi na enem ali drugem koncu mesta kaj novega in lepega. Ne vidi se mi pa umestno in dobro, da postajajo starejši parki in drevoredi v mestu polagoma nekaki pastorki, ki se jim ne posveča preveč pažnje. Zlasti velja to o drevoredih, ki kažejo na vseh koncih in krajih vrzeli, ker se posušena ali drugače poškodovana drevesa sproti pomladi ne nadomeščajo, to je ne zasajajo nova. V drevoredih manjka čim dalje več dreves.

Ni mi pa v mislih samo Bleiweisova cesta, zasajena z bresti, ki so zaradi obilnega prahu vedno bolni in hirajo drug za drugim, marveč mislim na številne kostanjeve drevored, bodisi v Tivoliju, ob Ljubljaničinah nabrežjih ali ob raznih cestah (na Bregu, med hmeljniki in drugod!) in zlasti na lipov drevored ob levem bregu Ljubljane. Ta drevored je že sedaj lep, a postal bi gotovo najlepši v mestu, ko bi se v njem v vsej dolžini od Obrežne steze do šentpetrškega mostu nadomestila izpadla drevesa z novimi mladimi, se drevesna vrsta med Znamenjsko in Usnjarsko ulico (med katerima je bilo svoj čas malo pristanišče, kjer so izkladali Barjani s čolnov čolno) nekoliko zaokrožila, odnosno pomaknila bolj proti vodi ter se zasadijo od konca zidu Pollakove tvornice do mostu še nekaj dreves.

Nadalje bi bilo potrebno tudi v parkih nadomestiti posušeno ali starikavo drevje in grmičevje. Tako n. pr. park na Trgu kralja Petra ni več po obliki tako lepo simetrično zasajen, kakor je bil spočetka. Stare akacije so se odstranile — seveja ne vse; ob Dalmatinovi ulici raste na eni trati veliki krasen grm (ki mi ne vem primere v mestu), takoj na nasprotni strani ni se enak grm že pred leti posušil in ne nadomestil; v kotu ob Miklošičevi cesti se bohotno šopiri skozi vse poletje in že več let neka rastlina, ki ko kmalu kot nadležen plevel vse drugo zelenje izpodrila, dočim je v nasprotnem kotu ob Cigaletovi ulici še livada, kakršna mora biti.

In tako bi navedel človek tu kakor tam lahko še eno in drugo, kar je nedostojno in vredno izboljšave. Seveda se morda

poreče: izmišljati si to in ono, je lahko delo, a uresničiti in plačati razne želje, je mnogo težje. Toda vse tisto, kar tu dobronamerno grajam, se dá z malo dobre volje in tudi z neprevetljivimi denarnimi žrtvami storiti v boljši okras mesto že letos, seveda samo v najkrajšem času, dokler ne začne rastlinje brsteti. Meščan.

Nikar same koruze!

Jugoslavija je žitrodna zemlja — elavoneke in vojvodinske ravnine se jeseni kar rumene od zlatega — večinoma — pšeničnega klasja. Pšenica je blagoslov — pa lahko tudi prokletstvo za našega kmeta. K temu slednjemu nekako težje razmere današnje dobe. Da bi to preprečila, je naša država uvedla lani oni — pšenični režim, ki se pa ni obnesel in ni princel kmetu onih ugodnosti, ki bi jih otehtale žrtve konzumentov. Kmet ni prišel do večje izkupičke za pšenico in mnogo, mnogo pšenice je ostalo neprodane.

Ob istem času pa vlada po industrijskih krajih naše države — pa tudi v pasivnih pokrajinah — pomanjkanje in ako ne bo odpomoci, bo prišla tudi lakota. Država pa pošilja v te kraje kot odpomoci koruzo, samo koruzo; banovine tudi zdaj še gre, ker se dovoli koruzo zlasti pred poldrugim mesecem je pa obenem koruzo prišla tudi prepoved — zlasti za Ljudje niso vedeli, kaj početi in k čemu postala povod za — šale in dovpite. V nekem večjem industrijskem kraju so se tako-le razgovarjali: »Prijatelj, ali veš, kaj je novega?« — »Kaj neki?« — »I, včeraj smo dobili iz Ljubljane vagon koruze, danes pa še vagon — kljunove!« — Pa šalo v stran! Samo koruzo in koruzo dobivamo. Jesnice, trboveljski revirji, pa Koroška, Stajerska, Dolenjska in Notranjska: vse je polno koruze — in žganecv ter polente! Pa saj koruzna moka ni najbolj redilna, namreč za vzdrževanje moči — in naveliča se je človek kmalu.

A obenem čitamo: »Samo v Vojvodini dosežajo zaloge žita vrednost pol milijarde dinarjev. Kako in kaj s tem žitom, je čudno vprašanje ob naraščajoči brezposelnosti.« (Posl. Ivan Mohorič na anketi v Del. zbornici 13. t. m. — glej »Ponedeljsko« Jutro z dne 14. t. m.). Ali: Od prijavljenih vagonov blaga (predvsem pšenice) je ostalo nenatovorjenih 35.835 vagonov. V inozemstvu je neprodanih še 7000 vagonov

Dnevne vesti

— Naša emigracija leta 1931. Izseljevalski komisariat v Zagrebu je zbral statistične podatke o naši emigraciji v preteklem letu. Lani je šlo iz Jugoslavije v prekomorske države 4808 izseljencev, predlaskim pa 13.560. Se nobeno leto, odkar obstaja naša država, ni šlo s trebuhom za kruhom tako malo naših ljudi, kakor lani. Od ujedinenja do konca lanskega leta je šlo v tujino 172.573 naših ljudi, vrnilo se jih je pa 92.905. Število izseljencev zadnja tri leta naglo pada tako, da že lahko govorimo, da bo izseljevanje iz naše države prenehalo, ker se vedno več izseljencev vrača. Od 8089 povratnikov je bilo lani samo 4400 takih, ki so sami plačali potne stroške, repatriiranih je bilo 3091, deportiranih in vrnilih pa okrog 600. Največ kontinentalne emigracije odpade na dravsko banovino in sicer 38%. To so večinoma sezonski poljski delavci iz Prekmurja.

— Promocija. Na zagrebški univerzi so promovirali za doktorja prava Miho Gaberšek, za doktorja medicine pa Stanislav Novak in Alojzij Perko.

— Belgijci v Zagrebu. V sredo zvečer je prišlo v Zagreb 195 belgijskih izletnikov, ki so bili za velikonocne praznike v Dalmaciji. V Zagrebu so jih priščevo sprejeli. Včeraj so si ogledali mesto, popoldne so se pa odpeljali s svojim posebnim vlakom na Bled, od koder se vrnejo v domovino.

— Zagrebški učiteljski pevski zbor v Ljubljani. Zagrebški učiteljski pevski zbor z Ivan Filipovičem pripravlja krajšo turnejo in sicer nastopi v Beogradu, Novem Sadu, v Ljubljani, Banjaluci in Prijedoru. V Ljubljani priredi koncert 2. maja v veliki dvorani hotela Union.

— Iz carinske službe. Vpokojen je carinik carinarice v Ljubljani Božidar Simić.

— Smuški tečaj za smuške učitelje v Stančičevi koči pod Triglavom se bo vršil od 6. aprila do 17. ter se bo v njem izobrazilo daljnjo vrsto smuških učiteljev, ki jih pri nas tako zelo primanjkuje. Tečaj se bo vršil točno po programu JZSS ter pod vodstvom našega najboljšega alpinista in smuškega učitelja g. Henrika Kodela, ki je vodil pri nas pouk v smučanju v številnih tečajih, bil je vojaški nastavnik, med vojno pa je bil skupno z znanim Hannes Schmidlerjem instruktor alpskih trup. Tečaj bodo izpopolnjevala razna predavanja, koncem tečaja pa bodo izpiti, katerih se morajo udeležiti tudi drugi smučarji, ki se smatrajo sposobne za pridobitev naslova smuškega učitelja.

Prijave je nastavit preko svojega kluba in posredstva na JZSS. Celokupna dnevna oskrba in prenočišča znaša Din 65. Opozorjamo klube, naj ne zamude te prilike ter pošljejo svoje najboljši smučarje v tečaj, da si bodo pridobili tako sposobnih učiteljev. Vsak udeleženec naj prinese s seboj poleg smuške tudi alpsko opremo, predvsem dereze, cepin po možnosti tudi vrvi, in kompas. Skupen odhod je v torek, dne 5. marca popoldne iz hotela Triglav v Mežstrani.

— Malnarjeve kočje na Črni prsti bo odprta in oskrbovana v nedeljo in na praznik, 3. in 4. t. m. Kasneje bo kočje odprta in oskrbovana vsako soboto popoldne preko nedelje in popoldnevi pred prazniki, preko dotičnih praznikov, toda le ob lepem vremenu. Snega prišča je zlat 20 cm na stari podlagi, smuka je idealna. Okoli Malnarjeve kočje je svet za smučanje in nadvse prikladen. Turistom se obisk Malnarjeve kočje zelo priporoča.

— Dobava drv. Dne 5. t. m. se bo vršila pri intendanturi komande dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija glede dobave 9550 m³ drv. Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti komandi.

— Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je prejela meseca marca 1932 1. sledeče prispevke: I. Podružnice. St. Pavel: Prebudi 251 Din; Loški potok 300 Din; Celje 1. 1836 Din; Kočevje 200 Din; Vransko 400 Din; Ormož 1. 450 Din; Sv. Duh 85 Din; Metlika 333 Din; Ribnica 1. 297 Din; Ribnica 2. 377 Din; Sv. Ana 100 Din; Trzin 200 Din; Litija - Smartno 90 Din; Maribor 2. 680 Din; Slovenjgradec 1. 1300 Din; Škofja Loka 146 Din; Ljubljana 1. ljubljanska m. 2891.50 Din; Ljubljana, šentjakobska trnavska m. 1500 Din; Ljubljana, šentp. m. 215 Din; Ljubljana, mestna 2. 200 Din, skupaj 12.515.50 Din. II. Tomo Zupana sklad, podružnica Kranj 400 Din. Razni prispevki: posojilnica Zalec 250 Din; Iv. Rozman, Ljubljana 50 Din; Kl. Vočnica, Ljubljana 50 Din; Jospina Blumauer, Ljubljana 100 Din, skupaj 450 Din. Vsota vseh prispevkov 12.101.50 Din.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo oblačno in nestanovitno vreme s padavinami. Že včeraj je po vseh krajih naša država kazala, da dobimo po kratkem presledku zopet slabo vreme. Najvišja temperatura je znašala v Zagrebu 16, v Skoplju 15, v Ljubljani 14,2, v Mariboru, Splitu in Sarajevu 14, v Beogradu 12 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 759.3, temperatura je znašala 5 stopinj.

— Proizvajanje obutve za Orient. Po vrnitvi Tomaža Bate iz Indije se je pričelo v njegovem podjetju delati na temi, da se za Orient proizvajajo ona obutve, ki bo najbolje odgovarjala kulturnim in socialnim potrebam tamonjskega prebivalstva. Pred tremi tedni so bili v oddelku za izdelavo modelov izdelani specialni vzorci. Vse to delo je zahtevalo mnogo truda. Pri tem delu so bili zaposleni čevlarski tehniki in strojni konstruktorji pod Batinim osebnim nadzorstvom. Že danes posluje nekoliko oddelkov v tovarni, ki izdelajo samo za Indijo 100.000 parov čevljev tedensko. Na ta način rešuje Bata krizo. Žrtvoval se je 2 meseca na potu po daljnem Vzhodu in iskal načina kako plaširati svoje proizvode istočasno pa nabav-

ljati tam surovine. Tudi v tem slučaju je ostal Bata zvest sebi rekoč, da za onega ki hoče delati, ni krize.

— Zgoraj v hiši. V vasi Stara Binkul pri Mitrovci se je pripetila težka nesreča. 62 letni Matija Janković iz bližnje vasi se je zatekel pred mrazom v bažo Joška Jurine, kjer ni bilo nikogar doma. Zakuril je kar sredi izbe in ker je bil zelo utrujen, je kmalu zaspal. Ogenj se je pa hitro širil in kmalu je bila vsa baža v plamenu. Zgoraj je skupaj z Jankovičem.

— Tragedija zapuščenega sina. V sredo zjutraj so našli v mestnem parku v Zemunu mrtvega 20-letnega slušatelja srednje tehnične šole Gijuro Schothauerja. Pri njem so našli pisimo, naslovljeno na roditelje v Buenos Airesu. Sin se ganljivo poslavlja od roditeljev in jih prosi odpuščanja. Da jim s samomorom zagreši življenje. Zakaj je živel ločeno od staršev, ni znano.

— »Gospodinja« je nov mesečnik, ki ga je pričela izdajati Zveza gospodinj v Ljubljani in s tem dokazala, kako naglo se je pričela uveljavljati. List ima predvsem namen gospodinjam pomagati v težkih časih gospodarske krize, zato pa večina člankov obravnava praktična vprašanja. Za programatičnim člankom Zveze gospodinj piše ga. Minka Krotova o težkih časih in uvoih nalogah, slavna češka provokatorica Ružena Čerua pa o udeležbi in pomenu žene v nar. gospodarstvu. Lepe slike so posvečene opremi stanovanja, posebne rubrike »Zdravstvo«, »Tehnika« in »Kuhinje« pa prinašajo polno koristnega in splošno zanimivega ter praktičnega gradiva. Ker je naročnina 20 Din na leto za tako potreben list pač malenkostna, si ga bodo gotovo vse gospodinj naročile.

Iz Ljubljane

— Lepa pomlad bo v Tivoliju, ko bo ob glavnem drevozdru zopet zeleno in bodo veje košatih kostanjev, lip in platan metale sence po drevozdru. Ob levi strani drevozda pridno zasajajo lepa mlada drevesa, ki se bodo kmalu razrastla, da bo ob drevozdru pravi raj. S takšnimi nasadi je ljudem gotovo mnogo bolj ustrezen kot z vsemi modernimi preureditvami, ki niso v skladu z naravno okolico.

— Lepa opaka je deževala včeraj s strehe neke hiše na Mestnem trgu. Na trinaestopletni hiši je bila obešena reklamna platnena zastava, ki jo je veter zapel na strehi med opeko. V tako pripieto platno se je veter upiral kot v jadro ter je vlekel opeko s strehe. K sreči opeka, ki je padala na trotuar, ni opazila nikogar in so nevarnost pravčasno odstranili.

— Na nedeljskem koncertu Hubadovcevske župe nastopijo v 2. delu koncerta naslednji zbori: Bežigradska pevsko društvo iz Ljubljane pod vodstvom Ivana Gočca z Foersterjevim zborom Njeza in Gerbičev Slanico. Ljubljanska Sava zapoje pod vodstvom Marjana Binterja Adamčeve Kregata se baba i devojka ter Ovirkojeva Kralja Matjaža. Slavec, ki ga vodi Kristo Perko zapoje Krekov zbor Blazor jim. Moste pod vodstvom prof. Pirnata zapoje Hajdrihovo v Tili noči in Marinkovičev Na Adriju. Cankar, ki ga vodi tudi Kristo Perko nastopi s Pavčičevimi Bolnimi rožami. Prof. Gröbming dirigira Krakovo - Trnovo, ki poje Ipatčev Obračun. Ljubljana nastopi pod vodstvom dr. Dolinarja z Brnobičev Na poljani. Grafika zapoje pod vodstvom prof. Gröbminga Foersterjevega Spaka in končno Ljubljanski Zvon s Prelovcem Adamčeve Preizkušnjo zvestobe. Koncertni spored obsega torej zbor starejših pa tudi novejših slovenske literature. Zato bo spored zelo raznolčen in brez dvoma bo ustregel poslušalcem. Koncert bo v nedeljo, 3. t. m. ob 5. uri pop. v veliki dvorani hotela Union. Vstopnice od 30 Din navzdol v Matični knjigarni.

— Ljubljanski Sokol. V soboto 2. aprila priredimo, kakor že objavljeno, v restavracijski prostorih brata Frana Krapeža družabni večer — sestanek starejših bratov z današnjo sokolsko mladino. Iz posebne prijaznosti sodeluje znani Matični kvartet (bratje Pelan, Skalar, Završan st. in Završan ml.); tako se bo med prijateljem razgovorom audij vsem udeležencem tudi umetniški užitek. Na ta večer vabimo svoje članstvo, enako tudi članstvo vseh ostalih ljubljanskih in okoliških sokolskih društev. Iskreno dobrodošli vsi! Zdravo! Odbor. 125-n.

— Lj. S predavanjem iz zelenjadarstva za železničarje, ki se vrši v okvirju predavanja 41. gospodinjstva in kuharskega tečaja Nabavljalne zadruge uslužbencev drž. železnice v Ljubljani, se prične po velikonočnih počitnicah zopet danes v petek ob 20 uri v glasbeni dvorani Sloge v Ljubljanskem dvoru. G. nadzornik Strekelj nadaljuje svojo temo o Specijelnem zelenjadarstvu. Vstop prost.

— Lj. Organizacija diplomiranih tehnikov vabi članstvo na poslovljni večer odhajajočima tovarišema Nedeljku in Čeraku jutri, 2. aprila ob 8. uri v salonu gostilne »Sokol«. 226-n.

— Lj. Fotoklub Ljubljana poziva svoje člane, da se udeležijo v čim večjem številu članskega sestanka, ki se bo vršil nocoj ob 20. v lovski sobi, gostilne pri »Sokolu«. Vsak naj prinese kakšne slike s seboj. Med drugimi je na dnevnem redu tudi določitev prvega društvenega izleta, ki se bo vršil v nedeljo ali ponedeljek. Na sestanku se sprejemajo tudi novi člani.

— Lj. Oblastna Streljačka družina Ljubljana, vabi svoje člane na občni zbor, ki bo v nedeljo 3. aprila ob pol 10. uri v restavraciji »Zvezda«. Udeležba obvezna.

— Lj. Sočani! V soboto 2. t. m. proslavi bratska »Jadranska Straža« desetletnico svojega obstoja v dvorani hotela »Union«. Kakor znano se bo ta večer izvajal najboljši glasbeni spored domače in svetovne li-

terature. Vseled tega odpade naše predavanje v soboto, a zato vabimo in prosimo tovariše Sočane, da se po možnosti vsi udeležijo sobotne proslave »Jadranske Straže«, vrte čuvarice našega lepega Jadranskega morja Odbor »Soče«.

— Lj. Kriza kapitalizma. Drevi ob četrtna 9. uri priredi ZKD važno predavanje. Predaval bo g. dr. Josip Mihelak. Ker je le še malo vstopnic na razpolago opozarjamo občinstvo, naj si jih pravčasno pri-skrbi.

— Lj. »Kaj in kako vidi fotoamaterjevo oko« je tema 1. predavanja, ki ga priredi naš »Fotoklub Ljubljana« v četrtek 7. t. m. v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Predavanje bo spremljalo 160 krasnih diapozitivov, ki jih je po svojih slikah izgotovil g. Cvetko Svigelj, ki bo tudi predaval. Motivi, planine, idile... vsega bo dovolj in za vsakega. Ostala društva naprošamo, da po možnosti na ta dan ne prireajo drugih predavanj ali prireditev. — Odbor Fotokluba.

— Lj. Delavsko prosvetno in podporno društvo »Tabor«. Drevi ob 20. pevska vaja mešanega zbora. Točna udeležba strogo obvezna. Odbor.

— Lj. Najlepsi Tauberjev film »Pot k slavju« v kinu Matič. Oboževalci Tauberjevega glasu bodo gotovo veseli vesti, da predvaja ZKD danes v Elitnem kinu Matič Richard Tauberjev najlepší film »Pot k slavju«. Film, ki prikazuje življenjsko pot slovitega opernega pevcu, ima mnogo sentimentalnih in ganljivih momentov, ki pretresejo slehernega gledalca. Ako upoštevamo, da pride Tauberjev glav v tem filmu še najlepše do izraza, smo prepričani, da si bo občinstvo ta krasni film ogledalo v največjem številu. Predstave bodo v Elitnem kinu Matič danes in jutri ob 14.30 v nedeljo in ponedeljek pa ob 11.

— Lj. Vičani se dobro zavedajo, da je nepriljen smeh po zdravju, zato tudi zagotovo posetijo jutri ob 20. uri burko »Pred porokom«, ki jo na splošno željo ponovi Sokol na Viču. Da bo med odmoru krajši čas, bo igral radio-jazz.

— Lj. Čebelarstvo. Drevi ob 20. bo predaval v restavraciji »Zvezda« svetovni čebelarški strokovnjak dr. Phillips iz Amerike o čebelarstvu v Ameriki. Vabimo vse čebelarje iz Ljubljane in okoliče, da se predavanja v čim večjem številu udeležijo. Vstop prost. Predavanje bo tolmačeno v slovenščini. — Odbor Čebel. društva.

Sport

Cross-country prvenstvo Jugoslavije

Slovenskim klubom je končno le uspelo zagotoviti Ljubljani prvotno športno prireditve. Je to cross-country tek na prvenstvo Jugoslavije, ki ga priredi J. L. A. S. v nedeljo dopoldne ob 11. uri na stadionu ob Dunajski cesti pod pokroviteljstvom bana dravske banovine g. dr. Draga Marušića ter častnim predsedstvom ljubljanskega župana g. dr. Dinka Puca in komandanta dravske div. oblasti g. generala Dragoljuba Ilića.

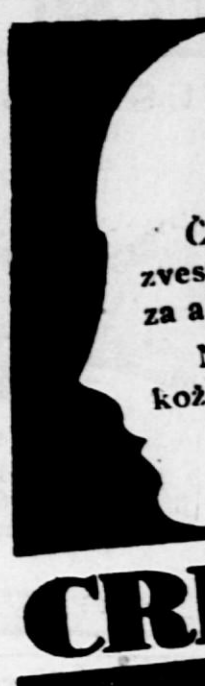
Pravico do tekmovalca imajo posamezniki in moštvo, ki šteje najmanj 6 mošt. Moštvo, ki doseže najmanjši število točk, računamo tako, da dobi prvi na cilju eno, drugi dve točki itd., postane »Prvak Jugoslavije« v cross-country tek za l. 1932; enak naslov dobi tudi najboljši poedinec. Prometno ministrstvo je dovolilo polovično vožnjo in tako bo zbranih v nedeljo na startu 11 klubov s 70 prijavljenimi atleti. Iz Beograda pridejo BSK, SK Jugoslavija, SK Sokol, iz Zagreba HASK, SK Concordia, SK Marathon, iz Pančeva PSK, iz Maribora SK Maraton, SK Zeleznicar, a Ljubljano bosta zastopala drž. pravak SK Ilirija in ASK Primorje. Med slednjima se bo vodil najbrže tudi v nedeljo borba za prvo mesto. Zeleno belo bodo branili: drž. pravak in rekorder Stane Sporn, Leika, Majhenič, Tinta, brata Senčarji, Illovar, Bručan, Pikš, Vrečko, Osterman, Marchiotti, Osvald, Zuccatto, Banovec. Za ASK Primorje nastopijo: odlični dolgoprogaša Krevs in Slapničar, Zorja, Tručelj, Kovatič, Skrabar, Ogrin, Blatnik in Gregorč. Za prvo mesto med poedinici se bodo pomerili med seboj najboljši tekači Jugoslavije: Predančič (Concordia), Tučan (HASK), Koren, Kumer (Marathon, Zgb.), Sretenović (BSK), Podpečan (Zelesničar), Germovšek (Maraton, Maribor), Sporn (Ilirija), Krevs (Primorje). G. ban je daroval za zmagovalno moštvo srebrni prehodni pokal, župan g. dr. Dinko Puc srebrni prehodni pokal za prvaka poedince. Razen tega dobi zmagovalno moštvo v trajno posest srebrno statueto, darilo blagopokojnega ministra vojske in mornarice arm. generala St. Hadžića. Darila so razstavljena v modni trgovini »No-blesse« na Aleksandrovi cesti.

Organizacija prireditve imajo v rokah odborniki JLAS v Ljubljani, ki bodo skrbeli, da se izvede tekmovalni v vsakem pogledu brezhibno. Naše športno občinstvo vabimo, da se udeležijo prireditve v čim večjem številu, pokazimo, da ne zaostajamo za Zagrebom, kjer prisostvuje sličnim prireditvam več tisoč publike.

Cene: navadna stojišča Din 10.—, dijaška Din 5.—.

— Otvoritev kolesarske sezone. Agilni SK Disk v Domžalah odprti v nedeljo 2. t. m. letošnjo sezono s kolesarsko dirko medklubskega značaja. Pravico do starta, ki bo ob 13. uri pred izrisem SK Disla, imajo vsi člani klubov, ki so članjevi v kolesarskem savezu kraljevine Jugoslavije. Dirka se bo vršila na progi Domžale-Kamnik km 22. Start in cilj je v Domžalah, obrat pa v Kamniku na Suti. Starta se bo v eni skupini, oblika starta pa se odloči, na željo g. dirkačev, na na startu. Ker je proga lepa in ni nikjer posuta z gramozom, je upati, da bo ta start v novo sezono vsekakor privlačil v lepe Domžale mnogo prijateljev lepega kolesarskega sporta.

Raj na zemlji nastopi Šele tedaj, ko se bo sleherni človek zavedal, da živi zaradi vseh, ne pa, da žive vsi zaradi njega.

Staranje je posledica pomanjkljive nege !..

Če si hočete ohraniti mladost in lepoto, ostanite zvesti Crème Simon, katere svetovni sloves jamči za absolutno zanesljiv učinek.

Ne suha ne mastna, a voljna po vaši želji napravi kožo mehko in nežno in da polti mladostno svežost.

Rabiti morate ob enem Puder Simon in Milo Simon.

CRÈME SIMON
PARIS

Znižanje plač pred 200 leti

Leta 1730 so kranjskim deželnim uradnikom in uslužbencem občutno znižali plače

Ljubljana, 1. aprila.

Danes je 1. april, praznik dovoljene potegavščine, še nikdar pa ta dan ni bil tak, kakor je letos. Dosedaj se je namreč vsak branil, da bi bil potežen in nalagan, a včeraj si je velik del naših sosesčanov, orjakov in sodržavljancev želel, da bi se izkazalo za neresen, kar so pričakovali in pričakali. Zadeva je pa resna in na žalost resnična, želimo pa vsi in tudi trdno upamo, da ta prerisniti 1. april ne bo trajal dolgo. Pred dobrimi 200 leti in mnogokrat pozneje je pa uradništvo tudi moralo prestati redukcije in znižanje plač, zlasti pa l. 1732.

Pokojni naš odlični zgodovinar in dekan Anton Koblar je pri študiju kranjskega deželnega arhiva našel med drugo bogato tvarino tudi zapiske o znižanju plač kranjskih deželnih uradnikov in uslužbencev l. 1730 ter jih l. 1900 objavil v Izvestjih muzejskega društva, ki jih je ustanovil, urejal in tudi polnil z najdragocenejšimi prispevki.

Ker so ti podatki baš danes postali aktualni, jih objavljamo, a tudi zato, da javnost spozna, kakšne plače in službe so imeli tedanji deželni uslužbenci. Pri vseh številkah pa moramo poudariti, da je bila Ljubljana tedaj tako bogata, kakor nikdar pozneje, saj so pred tem letom in za njim Ljubljanci sezidali vse največje in najlepše cerkve in hiše, ki smo še danes upravičeno ponosni nanje. Seveda je bilo pa tedaj tudi vse silno poceni, da si je Ljubljana lahko toliko prigodila in prihranila.

Služba deželnega kaplana z letno plačo 240 goldinarjev je bila odpravljena. Deželnemu tajniku je bila znižana plača od 625 na 565 goldinarjev, a privolilo se mu je zato, ker je imel z odpoštanjem spisov o mesnini in popravci cest dosti dela, 250 goldinarjev priboljška. Pisarju deželne gosposodnje sodnije Ivanu Krst. Prešernu so znižali plačo od 650 na 590 gld., knjigovodji od 910 na 850 goldinarjev, registratorju od 525 na 325 goldinarjev, pristavoma od 500 na 400 goldinarjev, pustili so pa pisarju 50 goldinarjev letne plače. Računskim uradnikom so znižali plače na 317 goldinarjev 15 krajcarjev, a računskemu uradniku Rasternu so jo od 360 goldinarjev zvišali na 370 goldinarjev.

Slovinci v Ameriki

Na cesti v Wisconsin je 2. marca nepredviden avtomobilist povozil Antona Sajna. Težko poškodovanega so prepeljali v bolnico, kjer je pa 9. marca poškodbam podlel. Pokojni je bil star 52 let.

5. marca zvečer se je v kleti svojega doma v kraju West Allis, država Wisconsin obelil Anton Zlebnik, po domače Martinov, doma iz Grušovelj v Savinjski dolini. Vzrok samomora ni znan. Zapustil je ženo.

V kraju Ann Arbor, država Michigan, je umrl Andrej Jarc, star 44 let. Pokojni je bil doma iz Črne vasi pri Ljubljani. — V clelandski bolnici je pollel pljučnici Alojzij Gregorič, star 38 let. Zapustil je ženo in hčerko. Pokojni je bil rojen v Dragotu pri Črnomlju, kjer zapušča očeta in 3 brate. — V Clevelandu je preminula Antonija Jerle, stara 46 let, rojena na Moravski gori pri Sv. Križu pri Litiji. V Ameriki je bivala 22 let. Zapustila je moža, hčerko in dva sina. — Po dolgi mučni boleznij je v Clevelandu umrla Angela Ajdišek, stara 20 let. To rodbino tepe kruta usoda. Lani v januarju je bil do smrti povožen Angelin oče, v juniju je pa umrla Angelina sestra Ana. — V Clevelandu je umrl Martin Zupančič, star 62 let. Pokojni je bil doma iz vasi Retje, fara Hinje, v Ameriki je bival 35 let. V domovini žalujejo za njim žena, dve hčerki in sin, v Ameriki pa drugi sin. — Berlanovi rodbini v Clevelandu je umrla 5 mesecev stara hčerka.

V Calumetu, država Michigan, je umrl eden najstarejših slovenskih naseljencev Jakob Butala. Pokojni je bil star 75 let, v Ameriki je pa živel že 45 let. Doma je bil iz vasi Grič blizu Doblič v Črnomeljskem okraju. — 9. marca je v kraju Neillsville umrla Elizabeta Arh rojena Vodopivec. Pokojna je bila stara 43 let, ojena je bila v Krki vasi pri Cerkljah na Dolenjskem. Zapustila je moža in 7 otrok. — V Steeltonu je umrla Marija Bratina, roj. Simonič, po domače Matjaševa, doma iz Drašic. — V Chicagu je umrla 19letna Alojzija Piber, v Chicagu se je pa smrtno ponesrečila Marija Korun. — V kraju Carona, država Kansas, je umrla Marija Plantarjeva, stara 56 let, doma iz Zagorja. — V kraju Fallon, država Nevada, je umrl Franc Rebolj. Podlel je težki operaciji raka na želodcu. Pokojni je bil doma iz Nove vasi. Zapustil je ženo, dve hčerki in sina. — 8. marca je v Brooklynu umrl Peter Petek, star 58 let. Pokojni je bil rojen v Podrečju, v Ameriki je živel 26 let. Zapustil je ženo in dve hčerki.

Narodno gledališče

DRAMA

Začetek ob 20.

1. aprila, petek: Revna kot cerkvena miš. Red A.
2. aprila, sobota: Kar hočete. Izven. Ljudska predstava po znižanih cenah.
3. aprila, nedelja ob 15.: Jubilej. Izven. Znižane cene. — Ob 20.: Nekdo. Izven. Znižane cene.
4. aprila, ponedeljek ob 20.: Zdravnik na razpotju. Izven. Znižane cene.

V nedeljo bosta v drami dve predstavi. Popoldne ob 15. Miloševićev Jubilej, kjer nam pisatelj vemo slika dobre in slabe strani podobnih uradniških jubilejev v Beogradu. Igra ni težka, zato priporočamo obisk tudi zastopnikom podeželskih odrov. — Zvečer ob 20. pa se ponovi po globoko znanih cenah veseliga Pri belem konjčku.

Na praznik v ponedeljek 4. t. m. bo v drami samo večerna predstava. Ponovi se Shawova drama Zdravnik na razpotju v režiji g. Debeve. Veljajo znižane cene.

Valentin Katajev, znani sovjetski pisatelj in dramatik je avtor Kvadrature kroga, prihodnje novitve v naši drami. Snov je zajeta iz življenja današnje sovjetske mladine in kot taka izredno zanimiva. Delo, ki je doživelo po vsem svetu nebroj prizoritev, se igra v Moskvi neopretrgoma že tretje leto. Za vse, ki se zanimajo za moderne ruske drame, to delo izredno zanimivo. Premijera koncem prihodnjega tedna.

OPERA

Začetek ob 20.

1. aprila, petek: zaprto.
2. aprila, sobota: Seviljski brivec, Red E.
3. aprila, nedelja ob 15.: Oj ta prešmentana ljubezen. Izven. Znižane cene. — Ob 20.: Cavalleria rusticana. Glumači. Izven. Znižane cene.
4. aprila, ponedeljek ob 15.: Trije mušketirji. Izven. Znižane cene. — Ob 20.: Materni dan. Izven.
5. aprila, torek: Zaprto.

Nedelja v ljubljanski operi. V nedeljo ob 15. se poje poslednji v letošnji sezoni Sivica-Simončičeva opereta Oj ta prešmentana ljubezen v običajni zasedbi. — Zvečer ob 20. pa znani in priljubljeni operi Cavalleria rusticana in Glumači. Za ob predstavi veljajo znižane operne cene.

Lepite na pisma znamke protituberkulozne lige!

NAŠI POMLADANSKI MODELI SO TO-KAR VI ZAHTEVATE!

DOBRA KVALITETA — OKUSNA OBLIKA — NIZKE CENE.

99.-

Vrsta 1937-

Čevlji iz črnega ali rjavega telečjega boksa s gumijastimi podplati. Preje cena Din 169 sedaj samo Din 99.-

169.-

Vrsta 6637-21

Elegantni moški čevlji za izprehod in za izlete. Napravili smo jih iz rjavega telečjega boksa z močnim usnjatim podplatom.

169.-

Vrsta 9937-18

Moški čevlji v črni ali rjavi barvi, z močnim in trpežnim usnjatim podplatom. Eleganten in soliden čevlji za delavnik in praznik.

229.-

Vrsta 7627-63

Okusni moški čevlji iz rjavega telečjega boksa z močnim usnjatim podplatom. Udobna oblika daje tem čevljem posebno eleganco.

229.-

Vrsta 7637-5.

Elegantni moški čevlji iz črnega boksa, okusno perforirani. To vrsto imamo tudi v mahagonovih ali rjavi barvi za isto ceno.

PRI NAS DOBITE DOBRE IN CENENE NOGAVICE.

VOLNENE NOGAVICE Din 5.—, FLOR IN BOMBAŽEVE Din 10.—.

POSETITE razstavo
od 2. do 5. aprila
na Velesejmu

YOUGURT
bolgarsko kislo mleko, vedno sveže, kakor tudi vse mlečne izdelke prodaja Mlekarna, Dunajska cesta 17 (poleg kavarnice Evropa). Po želji dostavlja tudi na dom. 41/T

VINO ČEZ ULICO
haločan beli, lit. Din 7.—
cviček » » 9.—
črno dalmatinsko » » 9.—
rizling » » 9.—
burgundec rdeč » » 13.—
nuškati silvanec » » 13.—
sadjavec la » » 4.—
praško šunko, razne salame, sir, konzerve, sardine, slive, rozine, razno žganje, likerje in desertna vina — ima najceneje S. J. Jeraj, Ljubljana, Sv. Petra cesta 38. 39/T

ČEVLJI NA OBROKE
»TEMPO«, Gledališka ulica 4 (nasproti opere) 19/T

Najcenejši nakup!
KONFEKCIJA — MODA
ANTON PRESKER, LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 14. 22/T

BRIVSKI IN FRIZERSKI SALON
prvovrsten, obstoječ že 30 let, na najprometnejšem prostoru — prodaja Kristek, frizerski salon, Vraždin, poleg »Grand hotela«. 1404

NOVO HISO
v neposredni bližini Celja z več stanovanji in lepim vrtom takoj prodam. Pojasnila daje g. Franc Povalej, Lava št. 30 pri Celju. 1403

DEKLE
mlado in pošteno začelnico — sprejme fina družina kot sobarico. Ponudbe s sliko na naslov: Dr. Senoa, Zagreb, Sajmišna 56. 1406

PEKOVSKI POMOČNIK
samostojen delavec, išče stalno službo, event. tudi kot pomočnik. Nastopi lahko med 8. in 25. aprilom. Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Pek 1401«.

NA OBROKE!
MANUFATURA
Rebora
LJUBLJANA
ALEKSANDROVA 8
MARIBOR
GREGORČIČEVA 20
Obiščite nas!
Zahlevajte
petnika!

DIN 125.—
1 m³ žaganih bukavih drv prima kakovosti nudi — Velepič, Sv. Jerneja cesta 25. — Telefon 2708. 23/T

AVTO
šestcilindrski, za 2000 kg teže, malo rabljen, dobro ohranjen, radi nakupa večjega prodaja Ignac Andrašić, Kranj. 1402

VAGON KROMPIRJA
kupim takoj. Ponudbe na naslov: Laza Ankarič, Erdevik, Srem. 1405

TRGOVSKA OPRAVA
kompletna ali posamezno, za modno trgovino naprodaj. Naslov v upravi »Sl. Nar.« 1284

Ščetke
raznovidne omela, zimnate metle, čopiče i. t. d. — izdeluje najceneje

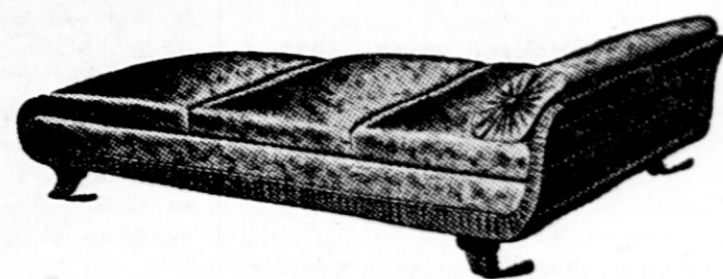
Hinko Šimenc
KONGRESNI TRG ŠTEV. 8 (poleg kina Matice) 29/L

Morske ribe

Danes in jutri v veliki izbiri. — Vina prvovrstna, posebna specialiteta rdeči kaštelanski šilker po Din 11.—, čez ulico Din 10.—.

OPERNA KLET

SITAR KAROL, Wolfsova št. 12

Najmodernejša Couch-zofe po ravno prispelih načrtih

Najboljši češki blagovi

Zajamčeno čistotnost

moške in damske blagove

zadnjih novosti za

pomladno in letno sezijo

razpošilja starorenomirana ZALOGA TVORNICE SUKNA

Siegel - Imhof - Brno

Palackého tř. 12, Českoslovaška

Največja izbira. — Najnižje tvorniške cene. — Najsolidnejša izvršitev vseh naročil. — Na zahtevo vzorci zastoj in poštne prosto.

Hranilnica dravske banovine

prej Kranjska hranilnica

Ljubljana

Knafljeva ul. 9

Obrestuje vloge po najvišji obrestni meri

Najvarnejša naložba denarja, ker jamči za vse vloge Dravske banovine z vsem svojim premoženjem in vso davčno močjo.

Albert Sorel:

63

Čudodelni zdravnik

Roman

— Vaš sin ljubi gospodično de Rofosse, gospodična je pa prav kar dokazala, kako visoko ceni Andrejevo življenje. Ona je dražestna, ona je posebnost, ona je čednost in plemenitost.

Ubogi Maylian je pri vsaki besedi bolj prebledel in srce mu je stiskalo. Čutil je, da je njegova volja premagana; to mu je bilo mučno zaradi samega sebe, zaradi žene in zaradi vseh svojih predsodkov.

Med mladima zaljubljenca sta bili dve oviri. — je nadaljeval zdravnik. — Odstranil sem ju. Tu je jasen dokaz, da je bil Maurice de Rofosse nedolžen, a gospe de Rofosse je tu, gospod, ona je bila prva, ki je mislila na vas, da je vas poklicala k vašemu sinu; saj vidite, da ni več blazna.

Maylian je prečital pismo, ki mu ga je izročil zdravnik.

— Misli sem, — je nadaljeval zdravnik, — da vam bo to zadoščalo. Ta nesrečni proces je pozabljen, nihče več ne misli nanj, a možati ljudje se ne znejo za to, kaj mislijo drugi. Lahko bi obnovil proces in opral Mauriceov spomin, toda to bi pogrelo že davno pozabljeni škandal; Maurice de Rofosse je mrtev, naj bo vsaj njegova sestra srečna.

Ta besede je izgovoril tiho tako, da sta jih slišala samo Maylian in njegova žena. Potem je pa pripomnil na glas: — Gospoda, izjava, ki ste mi jo podpisali, je dosegla svoj namen. Zdaj pa izpolnim svojo obljubo, sežgati hočem ta papir.

In vrget ga je v peč.

Zdaj, ko sem si pridobil nekakšno zaslug za gosпода barona de Rofossa in njegovo soprogo, — je nadaljeval, — mi bosta pač dovolila zasnovati njuno hčerko za Andreja Mayliana, ki sva si z njim dobra prijatelja.

Andre se je boječe ozrl na svojega očeta. Njegov oče se je sladko smehljaj. Zdravnik je prijel Emmo za roko in potegnil k sebi Andreja; sklenil je njuni roki. Rofosse mu je smejel kimal; potem se je obrnil h Genovefi in ji hotel nekaj reči, pa ni mogel spraviti iz sebe nobene besede; jezik ga ni ubogal.

Njegovo srce je bilo ledeno; on ni nikoli ljubil in tudi znal ni ljubiti; ko je pa padel zdaj nad grobom prvič žarek z neba nanj, ga je samo ošinil,

prodril pa ni vanj.

Rofosse je opazoval zaljubljenca in čudne misli so mu rojile po glavi; čudni občutki so ga obhajali pri pogledu na srečo, ki je ni nikoli občutil, niti razumel. Potem se je ozrl nemirno okrog sebe. Bal se je, da zagleda osorne obraze, ljudi, ki bi že sama njihova prisotnost zadoščala, da razprši ta žarek radosti in sreče.

Oddahnil si je; oba Fontemorsa sta bila izginila. Ostal je bil samo Dotti, ki je sedel za mizo in ves blažen ogledoval sliko Cimabueve madone, beede nad ranjencem. Abbe se je smehljaj; njegov široki obraz je kar žarel od zadovoljstva.

— Danes, ko je vse srečno in zadovoljno, bi bil tudi jaz rad deležen milosti. Moja prošnja je plaha, prihaja pa z dna srca. Ker vidim, da tu brez svatbe ne pojde, bi vas lepo prosil, da mi dovolite blagosloviti zakonsko zvezo novoporočencev, seveda če ne bo ugovarjal saint-vigorski župnik.

— Vi, monsignore? — je vzkliknila Athenais.

Sedela je v temnem kotu salona in ves čas molčala. Njen glas je zvenel tako trdo in suho, da so se vsi združili. Samo abbe je ostal miren. Prijazno se je nasmejal in odgovoril:

— Da, gospodična! Naš gospod se je izvolil udeležiti svatbe v Kani Galileji; zakonska zveza je cerkvena svetost. Ubogi duhovnik, kakor sem jaz, se pač tudi lahko udeleži svatbe gospodične de Rofosse.

Athenais ga je srdito pogledala in odšla, ne da bi kaj odgovorila.

— Stara Sibylla me ovadi Inkviziciji, — je pomislil abbe sam pri sebi, — toda tega se ne bojim. Njegova Eminenca mi bo dala prav. Dober nos sem imel, zdaj že voham škofovski stolček v San-Donatu — da ...

Zdravnik se je vrnil v svojo sobo, ko je bil že napočil dan.

Prvo, kar je opazil, je bilo pismo Chebskega. Z drhtečo roko ga je vzel in držal nekaj časa nad svečo, da se je omehtal pečatni vosek; potem je odstranil pečat, odprel kuverto in čital:

»Maurice de Rofosse k dnevu osvete. Dejal sem ti, da umiram brez obžalovanja in brez nade. To pa ni bilo res. Žal mi je, da se nisem mogel lotiti dela, ki je pripadlo tebi; tolaži me pa upanje, da boš ti to delo dovršil.

V tebi vidim bodočega pravega človeka, popolnega, npravenega človeka. Jaz nisem bil tak; videl sem slabo, moji čuti so bili izmaličeni; dobro sem dojel malo površno; nisem ga mogel dovršiti. Vedel sem to in umrl sem zelo težko. Zagledal sem nebesa, slutil sem lepoto življenja, toda oči so se mi zatisnile, moje bitje je počasi zapadalo otrpnenju.

Zakon proti ugrabitvi

Že pošiljanje grozilnih pism se kaznuje z globo 5000 dolarjev ali 20 let ječe

Iz Washingtona poročajo, da je zakonodajna zbornica 10. marca sprejela zakon proti ugrabitvi. Zakon je predložil demokratični član kongresa iz države Missouri Cochran. Po tem zakonu je zločin že sama pošiljatev pisma po pošti, če se v njem zahteva odkupnina ali grozi z ugrabitvijo oziroma z drugim nasiljem. Ta zločin se kaznuje z denarno globo 5000 dolarjev, oziroma z ječo 20 let ali pa z obojim. Zakon je bil sprejet v nespremenjeni obliki brez debate in ob vihrnem odobravanju.

Bistveno drugačno razpoloženje je pa bilo v kongresu, ko je prišla na vrsto debata o Lindberghovem sklepu, da pokliče na pomoč pri iskanju ugrabljenega sinčka tudi bandite. Slavni letalec se je obrnil v obupu na poglavarje ameriških banditov Salvatore Spitala, njegovega tovariša Bitza in celo na samega Al Capona, ki sedi v ječi. Lindberghov korak je dvignil v ameriški javnosti že takrat mnogo prahu, tem večje je bilo pa razburjenje v senatu. Casopisje je na strani kongresa. Organizirana družba, je izjavil član kongresa Karch, je kapitulirala in priznavajoč višjo moč nad seboj, prosi zdaj na kolenih gospode bandite, naj store, česar ne morejo storiti mesta, okraj, države in federalna vlada — namreč najdejo naj Lindberghovega sinčka.

To je razglas, namenjen roditeljem vsakega otroka v Ameriki, ki imajo dovolj denarja, da vzbude pohlep zločinca in njihovo samozavest, kajti naša vlada ne more več ščititi državljanov in v bodoče si bodo morali bogati ljudje sami preskrbeti zaščito svojih otrok. Karch zavzema stališče, da Lindberghu ni preostajalo drugega nego obrniti se na poglavarje banditov. On ne obsoja banditov, ker so pač to, kar jim je dovolila postati organizirana družba.

Tudi angleški list »Manchester Guardian« upa, da se bodo ameriške-mu ljudstvu končno odprle oči. Saj vidi, da se je moral odlični ameriški državljan v obupu obrniti na poglavarje banditov s prošnjo, naj mu priskočijo na pomoč. Angleški list upa, da bodo zdaj v Ameriki začeli resno razmišljati o problemu banditizma. Taki primeri pričajo, pravi list, da so banditi v Ameriki tako močni, da država ne

more zaščititi pred njimi niti imetja, niti življenja svojih državljanov. Če hoče biti v Ameriki človek varen, se mora sporazumeti z banditi samimi. Slične razmere vladajo samo še na Kitajskem, kjer so dale Japoncem povod za oboroženo intervencijo. Ni pa še doživela kaj takega država, oborožena z vsemi sredstvi in pridobitvami civilizacije. Orožje ameriških banditov sta teror in korupcija. Podpirata jih pa brezbriznost in sentimentalnost ameriške javnosti napram njihovim zločinom. Banditizem je nečuvni in nevarni produkt industrijske dobe, pravi angleški list. Ima vse lastnosti pirata in brezobzirnost veleindustrije.

Komunizem na Poljskem

V zapadnih delih poljske republike je večina mladine v narodnem taboru, ki ima vedno več pristašev tudi na varšavskih visokih solah. V Vilni ima številčno premoč vladni tabor, zbran okrog maršala Pilsudskega. Vladni blok polaga veliko važnost na vilen-sko ozemlje, kjer je rojstni kraj maršala Pilsudskega, finančnega ministra Jana Pilsudskega, ministrskega predsednika in prosvetnega ministra, maršala senata ter mnogih generalov in vojvod. Mladina naj bi bila najzanesljivejši element vodilnim gospodom, da bi svoj vpliv lažje razširili in utrdili. Toda zadnje čase je začela poljska mladina uhajati v komunistični tabor.

Ta novi pokret poljske mladine hoče najti nekaj srednjega med »propadajočim kapitalizmom in neprimerno obliko sedanega komunizma.« Tako vsaj karakterizira pokret poljske mladine najvplivnejši dnevnik »Kurier Wileński«. Verska filozofska in kulturna vprašanja zanimajo komunistično orijentirano mladino šele v drugi vrsti. Najbolj ji je pri srcu etika dela. Glavni organ komunistične omladine »Legionista« piše o tem zelo mezlano. Ideologija nove državne oblike mora biti delo pravi list, opirajoče se na moderno etiko, pri tem pa dopušča-joče vsako versko filozofsko motivacijo. Starejše pokolenje vladnega tabora se je komunističnega pokreta med mladino zelo ustrašilo in je začelo energično nastopati proti njemu.

Angleži cenijo novinarje

Angleška spodnja zbornica je imela te dni zanimivo sejo, ki so ji prisostvovali šefi vseh strank in ministri. Seja se je vršila v počastitev parlamentarne poročevalca »Morning Post« Emeryja, da bi se člani parlamenta posloviili od njega po 50 letih nepretrganega delovanja. Prvi je govoril predsednik zbornice, ki je izročil jubilan-tu srebrni čajni servis ter album, ki je v njem nad 300 podpisov poslancev in uglednih politikov. Ministrski predsednik Macdonald se je spominjal, kako sta se pred 26 leti z Emeryjem prvič srečala v zbornici. Od takrat mu je storil jubilan mnogo uslug, večkrat ga je pa tudi neusmiljeno kritiziral. Bivši ministrski predsednik Baldwin je dejal: »Ponudil bi vam imenitno gradivo. Prav kar smo dobili knjigo, ki je v njej resnica o vojnih dolgovih. Vi bi pa morali napisati knjigo, obsegajočo resnico o Lloyd Georgeu. Nikar me pa ne prosite, da bi vam pomagal, kajti pes psa ne požre. Naš jubilan je bil 50 let eden velikih inkvizitorjev parlamenta.

Lloyd George je pa omenjal, da je bil Emery med novinarji na galeriji že deset let prej, predno je prišel on v spodnjo zbornico. In ves ta čas, je nadaljeval Lloyd George, se ne spominjam, da bi bil pohvalil Emery vsaj eno mojo besedo, a vendar sva bila dobra prijatelja. Če bi hotel Emery napisati resnico o Lloyd Georgeu, ni človeka, ki bi se Lloyd George njegovih sodbi raje podvrgel, kakor Emeryjevi. Čeprav bi se v tem ali onem zmotil.

NOGAVICE z ŽIGOM

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

V šol.

Učitelj: Krt porabi na dan samo toliko hrane, kolikor tehta.

Janczek: Gospod učitelj, kako pa krt ve, koliko tehta?